

Fülek böjtje

„Mít tehetsz Te a környezetért? Edd 2 Celsius-fok alá a felmelegedést! Étkezz húsmentesen legalább egy nap egy héten! Értünk és érted! Egy ember, egy év, heti egy nap húsmentesen — máris 100 kg-mal kevesebb a széndioxid a légkörben. Ha csak 10 éven át heti egy napunk húsmentes, máris 1 tonnával kevesebb széndioxiddal terheljük a környezetet” — olvasom a Föld Napja Alapítvány felhívását. (Nem mellékesen: az ENSZ, ez a világnézeti semlegességre oly sokat adó szervezet..., talán az indiánok gyarmatosítása miatt jogosan rossz lelkiismeretétől vezérelve, 2009-ben Evo Morales bolíviai elnök kezdeményezésére a „Földanya Nemzetközi Napja”-vá nyilvánította április 22-ét. A nap himnusza, — amúgy nemcsak ideológiailag zavaros, de irodalmilag is fércmű —, ha komolyan vennénk az Örömdára írott „művet”, tiltakozásra kellene, hogy indítson: „Azt mondja az Öreg Isten: / «Küzdj, és bízva bízzál!» / Veled leszek mindörökkre, / nem kell, hogy Te hívjál!”) Nocsak, egy nap hús nélkül? Emlékezzünk csak pontosan a fordítottjára: nem is oly rég, ha egy nap rendszeren adtak húst a menzán, az pénteken volt. Nagypénteken is. Az idő tájt ez fontos volt, mert még a többségi latin katolikusok is tartották a böjtöt, bár akkorra a kántorböjtök s a böjtelő eltörlésével, tehát látszólag „csak” liturgikus átalakításokkal már megingott a böjt(ölés) becsülete. A fegyelemnek a modern kor viszonyaihoz való hozzáigazításaképpen aztán sorra jöttek a könnyítések, a jócselekedetekkel, másfajta „lemondással” való pótlások lehetőségei. Valami emlék megmaradt nagypéntekre, de már jó harminc éve, hogy egy igen neves hispániai kolostorban nagyszombat délután jó húsos étellel előre ünnepeltük a hangulat kedvéért éjszaka tartott föltámadást. Az apáti asztal vendégeként több mint illetlennek éreztem a bárányhúst. A húsevés böjti tilalmát persze nem környezetvédelmi és egészségügyi elvek indokolják, de ha már ...!

És most a fülek böjtjéről! A liturgia nem csak tartalmi elemekkel (itt komorabb, megtérésre intő szövegekkel, ott sok-sok ószövetségi felolvasással), hanem bizonyos, a fülek kedves elemek megvonásával is böjtöt hirdet annak időszakában, például elmarad az Alleluja, a Gloria, az orgonaszó (elvileg) az énekkíséretre korlátozódik. Sőt, a szent háromnap napközi óráiban mintha Athanáznak is igaza lenne: Ágoston mondja el a *Vallomások*-ban (X,33), hogy mivel a szent ének is élvezettel kísértette meg, az alexandriai püspök szigorához csatlakozott volna, aki „a zsolttárolvasónak csupán oly mérsékelt hanglejtést engedett, hogy közelebb állt az a szövegmondáshoz, mint az énekléshez.” (Balogh József ford.) Ha ezt túlzásnak is véljük — bár a mai koptok ebben követik hajdani püspöküket, igaz, jócskán ellentételezi zsolttármondásuk kopárságát a szövegtelen extatikus ének —, azért az egyházi előjárónak és magának az egyházzenesznek is föl kellene tennie a kérdést: mit s mikor... S ha már a környezetvédelemmel kezdtem: mi lenne, ha hetente egy napra kihúznánk fülünkéből a dübörgő, halláskárosító technót, de akár a külvilágot kellemesen kizáró zenét is? Nem szorulunk-e rá így is a fülek böjtjére?